

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Харківської державної
академії дизайну і мистецтв
проф. Олександр СОБОЛЄВ

« 17 » червня 2026 р.

ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

ГАСЕМ Аміни, аспірантки кафедри дизайну тканин та одягу, на тему: «Метод деконструкції в дизайні одягу: витоки, концепти, засоби формоутворення», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 Дизайн, галузь знань 02 Культура і мистецтво.

Дисертація ГАСЕМ Аміни на тему: «Метод деконструкції в дизайні одягу: витоки, концепти, засоби формоутворення» виконана на кафедрі Дизайну тканин та одягу Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Тема дисертації затверджена вченою радою ХДАДМ (протокол №25 від 30 грудня 2022 року).

У попередній експертизі дисертації, проведеної на базі факультету Дизайн середовища ХДАДМ, беруть участь двоє рецензентів: Вікторія Будяк, канд. мист., доцент кафедри ДТО і Ірина Бондаренко, канд. арх., професор, декан факультету ДС.

За результатами аналізу змісту дисертаційної роботи А. ГАСЕМ, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дослідження, а також враховуючи підсумки публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації, яку проведено на розширеному міжкафедральному семінарі 17 червня 2026 року, визначено наступне:

1. Актуальність теми дисертації. Сучасний дизайн одягу перебуває в новій культурно-цивілізаційній реальності, обумовленій естетикою модифікованих форм і атрактивністю образів артізанальної моди. Костюм, як концептуальна форма невербального спілкування, в складних процесах глобалізованого суспільства відображає інтенціонально-стилістичні, етико-гуманістичні та екологічні позиції дизайнерів. Девіантні прояви креативної

творчості поступово набули значних обсягів і демонструють певну поляризацію, яка, з одного боку, характеризується тотальною культурною апропріацією, а з іншого – інтенсивним формуванням культури деконструювання, які залишаються практично не вивченими і не висвітленими в науковій літературі.

Трактування деконструктивізму як універсальної концепції та феноменологічного явища протягом ХХ – початку ХХІ століть трансформувались в дизайні одягу в стиль, основним принципом якого є переосмислення традиційних понять і підходів щодо костюму та моди, як у змістовному, так і в формально-естетичному та конструктивно-технологічному аспектах. Деконструкція, як метод, дозволяє створювати безліч різних смислових контекстів та експериментів з формою, що стало рушійною силою для творчості багатьох дизайнерів. Відкриваючи нові горизонти для досліджень, деконструкція базується на глибокому аналізі тектонічної структури костюма, її розбиранні та подальшій реконструкції з метою створення оновленої форми, яка базується на свідомому порушенні звичного для споживачів і самих дизайнерів порядку формо-, стиле- і образо-творення у проектних практиках. У цьому контексті особливої актуальності набуває комплексний мистецтвознавчий аналіз деконструкції як методу в дизайні, а також властивих йому принципів і засобів формоутворення, що ґрунтуються на відповідних концептах розвитку індустрії моди в глобалізованому, постіндустріальному суспільстві.

Дослідження сучасного дизайну одягу з точки зору деконструкції як підґрунтя формотворчого процесу, як у світовому, так і у вітчизняному контекстах, є актуальним і своєчасним з теоретичної та з практичної точок зору, сприяє розширенню та систематизації наукових знань щодо дизайн-проектування та проектної культури, в цілому.

2. Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами університету та кафедри. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідницької роботи факультету «Дизайн середовища» ХДАДМ у межах науково-дослідної теми «Сталий розвиток як вектор формування сучасної проектної культури» (номер держ. реєстр.: 0122U200902) протягом 2022–2025 років.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Всі результати дослідження автором отримано особисто. Автор дисертації самостійно розробила і впровадила методологію застосування принципів і засобів деконструкції в навчальний процес, здійснила теоретичне обґрунтування деконструкції як ефективного творчого методу в підготовці фахівців з дизайну одягу, визначила його дидактичний потенціал і умови інтеграції у навчальні завдання. Здобувачем самостійно розроблено та реалізовано авторський

освітньо-творчий проєкт, спрямований на апробацію результатів дослідження – виставка студентських робіт, створених у межах навчального курсу «Моделювання пластичної форми костюма», що стали практичним підтвердженням ефективності запропонованої методики та засвідчили її здатність формувати у студентів креативне мислення, здатність до експерименту та винаходити власний авторський стиль.

4. Новизна основних результатів дисертаційного дослідження полягає в наступному:

вперше:

– здійснено комплексне дослідження витоків, філософських засад і сучасних концептів деконструкції як методу, що функціонує на перетині моди, критичної теорії та візуальної культури;

– виявлено і систематизовано засоби формоутворення в дизайні одягу, засновані на застосуванні методу деконструкції, завдяки яким трансформуються традиційні принципи побудови костюма, його тектоніка, розширюється проєктний інструментарій та формуються нові образно-пластичні характеристики сучасного одягу;

– представлено результати порівняльного аналізу підходів японських, бельгійських, британських та американських дизайнерів до застосування деконструкції в дизайні одягу, що дозволило виявити особливості культурних і проєктних стратегій формоутворення, їх вплив на розвиток дизайн-практик;

– визначено, що сучасний етап розвитку деконструкції в дизайні одягу характеризується переходом до неодеконструкції, яка постає логічним продовженням класичних деконструктивних підходів та відображає процеси технологічної, культурної та естетичної трансформації сучасного дизайну;

– доведено, що застосування методу деконструкції є актуальною тенденцією сучасного дизайну одягу, зумовленою трансформацією культурних процесів, розвитком новітніх технологій і прагненням до переосмислення традиційних моделей формоутворення.

Уточнено і доповнено:

– інформацію щодо етапів становлення та розвитку методу деконструкції в дизайні одягу в контексті трансформацій постмодерної культури і еволюції проєктних практик, зокрема, у творчості японських, бельгійських, британських та американських дизайнерів;

– охарактеризовано художньо-естетичні та формотворчі особливості дизайну одягу, створеного із застосуванням методу деконструкції, а також специфіку їх концептуальних перетворень в сучасному дизайні;

– інформацію щодо напрямів розвитку деконструкції в дизайні одягу, формування нових тенденцій у контексті постмодерної естетики, технологічних інновацій та експериментальних підходів до проектування костюма.

Набули подальшого розвитку:

– теоретичні уявлення про метод деконструкції в дизайні одягу, його формотворчі характеристики, принципи, засоби та особливості реалізації у сучасних проектних практиках;

– закономірності формотворчих процесів у дизайні одягу, обумовлені застосуванням деконструктивних прийомів, що проявляються у трансформації традиційних принципів побудови костюма, розвитку експериментальних стратегій проектування та появі нових образно-пластичних і композиційних рішень в сучасному дизайні одягу.

В цілому дослідження формує нове бачення методу деконструкції як інструменту розширення формотворчих можливостей, як платформи для креативного навчання і як естетичної реакції на стандартизацію та одноманітність індустріальної моди (масмаркета).

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Дисертаційна робота А. ГАСЕМ складається зі вступу, чотирьох розділів основної частини тексту, висновків, списку використаних джерел, додатків (ілюстративний матеріал, схеми). Висновки до кожного з розділів дисертації є достатньо обґрунтованими. Їх зміст підтверджується опрацюванням значної кількості аналітичного матеріалу, обумовлений науковою новизною. Завершується робота розгорнутими загальними висновками, які впливають зі змісту роботи, логічні та віддзеркалюють ключові положення дослідження.

За своєю структурою, мовою та стилем викладення дисертаційна робота А. ГАСЕМ відповідає вимогам МОН України. За структурою, обсягом, змістом, рівнем виконання, актуальністю, науковою новизною, значущістю отриманих результатів та оформленням дисертаційна робота Аміни ГАСЕМ відповідає вимогам, які пред'являються до оформлення кваліфікаційних дисертаційних робіт, зокрема, Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 зі змінами, що внесені Наказом МОН № 759 від 31.05.2019 року.

Представлене дослідження не містить академічного плагіату. Перевірка проведена сертифікованою програмою Strike Plagiarism. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів у роботі мають відповідні посилання на джерело з дотриманням встановлених вимог.

6. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає у розширенні та доповненні науково-теоретичних уявлень про метод

деконструкції в дизайні одягу, його формотворчий потенціал і особливості застосування. Отримані результати мають значення для розвитку дизайнерської освіти, сучасного моделювання, а також розширення професійного інструментарію дизайнерів одягу. Матеріали дослідження можуть бути використані в освітньому процесі підготовки фахівців спеціальності В2 «Дизайн», в межах курсового і дипломного проектування, при розробці навчально-методичних матеріалів та тематичних курсів. Практичне значення полягає у можливості використання запропонованих формотворчих підходів і експериментальних засобів в процесі створення авторських колекцій та інноваційних дизайнерських рішень. Отримані результати можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях присвячених проблемам дизайну одягу, постмодерній естетиці та дизайн-практикам.

7. Апробація результатів дослідження. Матеріали дослідження оприлюднені та апробовані в доповідях на таких українських і міжнародних наукових конференціях, як: VIII Міжнародна наукова конференція «Дизайн та мистецтво в контексті соціального розвитку» (м. Херсон, ХНТУ, 7–8 вересня 2022 р.), доповідь «Деконструкція як сучасний метод проектування одягу»; II Міжнародна наукова конференція «Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку» (м. Одеса, ОНМУ, 25–26 листопада 2022 р.), доповідь «Метод макетування як елемент навчальної комунікації»; Міжнародна науково-практична конференція «60 років Харківської вищої школи дизайну» (м. Харків, ХДАДМ, 7 грудня 2022 р.), доповідь «Метод деконструкції як спосіб створення нових форм одягу»; V Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (м. Київ, КНУТД, 27 квітня 2023 р.), доповідь «Вплив деконструктивістів Рей Кавакубо і Анн Демельмейстер на сучасну моду»; IX Міжнародна наукова конференція «Дизайн та мистецтво в контексті соціального розвитку» (м. Херсон, ХНТУ 5–6 жовтня 2023 р.), доповідь «Концепція деконструкції в дизайні одягу»; VI Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (м. Київ, КНУТД, 25–26 квітня 2024 р.), доповідь «Естетика деконструкції Ріка Оуенса: вплив на сучасну індустрію моди»; Всеукраїнська науково-практична конференція «Тенденції розвитку дизайну та дизайн-освіти у вимірах сучасності» (м. Київ, Арт академ. ім. Сальвадора Далі 7–8 листопада 2024 р.), доповідь «Концепт деконструкції інформаційної доби в дизайні одягу»; IV Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (м. Київ, КНУТД, 4 квітня 2025 р.), доповідь «Трансформаційне формоутворення костюма в контексті деконструктивних прийомів»; ІV Міжнародної науково-практичної

конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (м. Київ, КНУТД, 9 квітня 2026 р.), доповідь «Glitch-естетика як метод деконструктивного формоутворення одягу».

8. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації. Основні положення та результати дослідження оприлюднено в 16-ти наукових працях. Зокрема: 6 публікацій у фахових наукових виданнях України, що входять до переліку МОН (категорія Б) – 5 одноосібних і 1 у співавторстві з науковим керівником; 1 стаття опублікована в міжнародному виданні; 7 – тези у збірках матеріалів науково-практичних конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дослідження

1. Гасем А. Етапи становлення концепції деконструктивізму в дизайні одягу: від витоків до сучасності. *KLEM (Knowledge, Education, Law, Management)* № 1(53), 2023: Люблін. С 75-83. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.12>
2. Гасем А. Драпірування як метод формоутворення та творчий етап навчального процесу. *Теорія і практика дизайну*. 2023 Вип №29. С. 155–163. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2023.29-30.18>
3. Гасем А. Раціональні та ірраціональні аспекти формоутворення на засадах деконструктивізму в індустрії моди. *Art and design*. 2024. №2(26). Київ. С. 110-120. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2024.2.11>
4. Гасем А. Лагода О. Багатовимірний формотворчий контекст концептуального дизайну: метод інверсії. *ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну*. 2024. №26(1). С. 18-27. DOI: <https://doi.org/10.61993/2786-7285.2024.01.02>
5. Гасем А. Екологічна концепція деконструктивізму в дизайні одягу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. № 82, т.1. С. 133-139. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-1-19>
6. Hasem, A. (2025). Temporality and deconstruction as interrelated strategies in contemporary clothing design. *Art and Design*, 8(3), 105-116. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2025.3.9>
7. Гасем А. Формотворчі принципи і методи макетування в дизайні одягу. *ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну*. 2025. 27(1), 90-101. DOI: <https://doi.org/10.61993/2786-7285.2025.01.09>

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

8. Гасем А. Деконструкція як сучасний метод проектування одягу // *Дизайн та мистецтво в контексті соціального розвитку* : матеріали VIII Міжнар. наукової конференції (м. Херсон, 7–8 вересня 2022 р.) / Херсонський

- національний технічний університет. Херсон, 2022. С. 139-141. URL: https://kntu.net.ua/ukr/content/download/104422/593290/file/2022_A3.pdf
9. Гасем А. Метод деконструкції як спосіб створення нових форм одягу // *60 років Харківської вищої школи дизайну* : зб. наук. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конференції (7 грудня 2022 р.) / ХДАДМ. Харків, 2022. С. 11-12. URL: https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2024/04/konference_2022-12.pdf
10. Гасем А. Метод макетування як елемент навчальної комунікації // *Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку* : матеріали II Міжнар. наукової конференції (м. Одеса, 25-26 листопада 2022 р.). Ч. 2 / Одес. нац. мор. ун-т. Одеса, 2022. С. 301-303. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-280-0-90>
11. Гасем А. Вплив деконструктивістів Рей Кавакубо і Анн Демельмейстер на сучасну моду // *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. к-ції (м. Київ, 27 квітня 2023 р.) / КНУТД. Київ, 2023. С. 176-180. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/24624/1/APSD_2023_V1_P176-179.pdf
12. Гасем А. Концепція деконструкції в дизайні одягу // *Дизайн та мистецтво в контексті соціального розвитку* : матеріали IX Міжнародної наукової конференції (м. Херсон, 5-6 жовтня 2023 р.) / Херсонський національний технічний університет. Херсон, 2023. С. 45-47. URL: <https://kntu.net.ua/ukr/content/download/109373/617999/file/>
13. Гасем А. Васильєва М.І. Естетика деконструкції Ріка Оуенса: вплив на сучасну індустрію моди // *Актуальні проблеми дизайну* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Київ, 25-26 квітня 2024 р.) / Київський національний університет технологій і дизайну. Київ, 2024. С. 277-280. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/28171/1/APSD_2024_V1_P277-280.pdf
14. Гасем А. Концепт деконструкції інформаційної доби в дизайні одягу // *Тенденції розвитку дизайну та дизайн-освіти у вимірах сучасності* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7-8 листопада 2024 р.). Київ : Арт академія сучасного мистецтва ім. С. Далі, 2024. С. 21-24. URL: <https://drive.google.com/file/d/1qyruKA8RtCHJ19oRXp8G8CH95rLyazF5/view>
15. Гасем А. Трансформаційне формоутворення костюма в контексті деконструктивних прийомів // *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : тези доп. учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4 квітня 2025 р.) / Київський нац. ун-т технологій і дизайну. Київ, 2025. С. 309-312. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/31240/1/%d0%a2%d0%be%d0%bc%201_2025%20%284%29-309-312.pdf
16. Гасем А. Glitch-естетика як метод деконструктивного формоутворення одягу // *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : тези доп. учасників IV

Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 9 квітня 2026 р.) / Київський нац. ун-т технологій і дизайну. Київ, 2026 (Прийнята до друку).

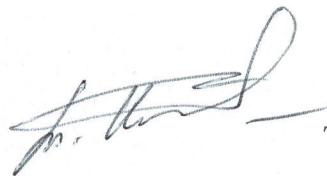
УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Аміни ГАСЕМ на тему «Метод деконструкції в дизайні одягу: витоки, концепти, засоби формоутворення».
2. Вважати, що за актуальністю, проблематикою, змістом, ступенем наукової новизни, теоретичною та практичною цінністю здобутих результатів, обґрунтованістю висновків дослідження дисертація Аміни ГАСЕМ на тему: «Метод деконструкції в дизайні одягу: витоки, концепти, засоби формоутворення» повністю відповідає науковому профілю спеціальності 022 Дизайн (галузь знань 02 – Культура і мистецтво), вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 26 березня 2016 року № 261, та пункту 11 Порядку присудження ступеня з присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.
3. На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій та апробацій дослідження, а також за результатами публічної презентації наукових результатів дисертації рекомендувати дисертацію Аміни ГАСЕМ на тему «Метод деконструкції в дизайні одягу: витоки, концепти, засоби формоутворення», за спеціальністю 022 Дизайн (галузь знань 02 – Культура і мистецтво до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді ХДАДМ.

ГОЛОВА

фахового семінару:

канд.мист-ва, доцент,
гарант ОНП «Дизайн»

Тетяна ІВАНЕНКО